

RIKSANTIKVARIÄMBETET

Behövs ersättningar till
jordbrukare för skötsel av
kulturmiljöer?

Målen för kulturmiljöer

Målen för det statliga kulturmiljöarbetet, särskilt delmålen:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas samt
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.

Miljömålet om ett rikt odlingslandskap:

- Biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel är bevarade eller förbättrade.
- Kultur- och bebyggelsemiljöer i odlingslandskapet är bevarade och förutsättningar finns för fortsatt bevarande och utveckling av värdena.

Utvärdering av miljöersättningar till natur och kulturmiljöer i landsbygdsprogrammet 2007-2013

Särskilt miljöersättningen till natur- och kulturmiljöer fungerade allt sämre i relation till målen för kulturmiljöer:

- nära halvering av årligen utbetalade beloppet,
- minskande anslutning,
- allt färre landskapselement sköttes med ersättning,
- stora regionala skillnader och slagsidan mot södra Sverige.

Kritik mot miljöersättningen som förklarar minskande anslutning. Generellt positivare omdömen om Utvald miljö.

Rådgivning och kompetensutveckling ökade intresset att sköta kulturmiljöer.

Viss skötsel även utan ersättningar men mera godtycklig och i första hand nära gårdsbebyggelsen. Det enskilda intresset inte tillräckligt för att samhällsmålen ska nås.

Omvärldsstudie visar intressanta principer för utformning av framtida ersättningar som tycks ha potential att öka måluppfyllnaden

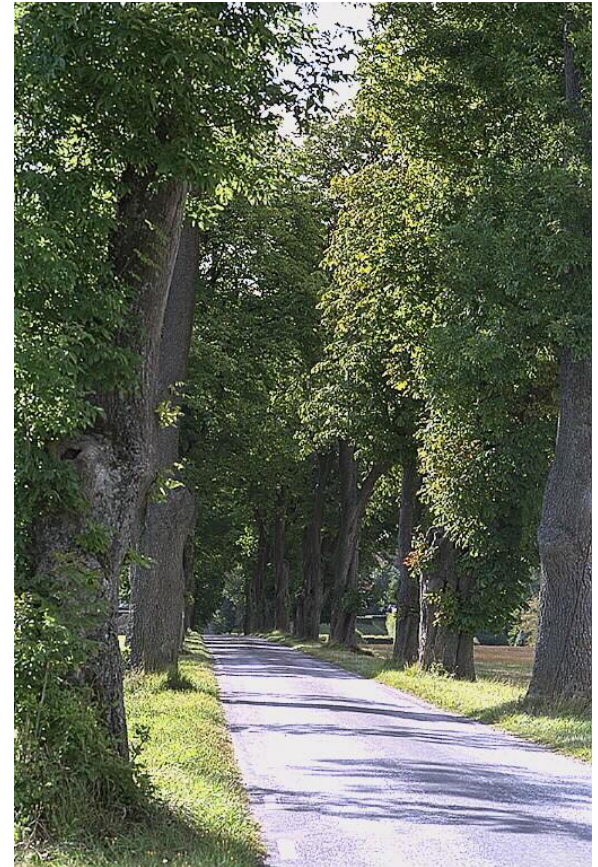

Slutsats och rekommendation

En framtida ersättning med ny utformning kan öka samhällsnyttan i hela landet.

Utvecklingsområden som antas kunna öka måluppfyllnad och kostnadseffektivitet är:

- ersättningsformer som stödjer regionala urval och prioriteringar,
- högre ersättning för högre miljö- och samhällsnytta, tydliga målsättningar och tydlig återkoppling till jordbrukare,
- utvecklade förutsättningar för landskapsperspektiv samt
- breddad målgrupp – jordbrukare, entreprenörer och hembygdsföreningar.

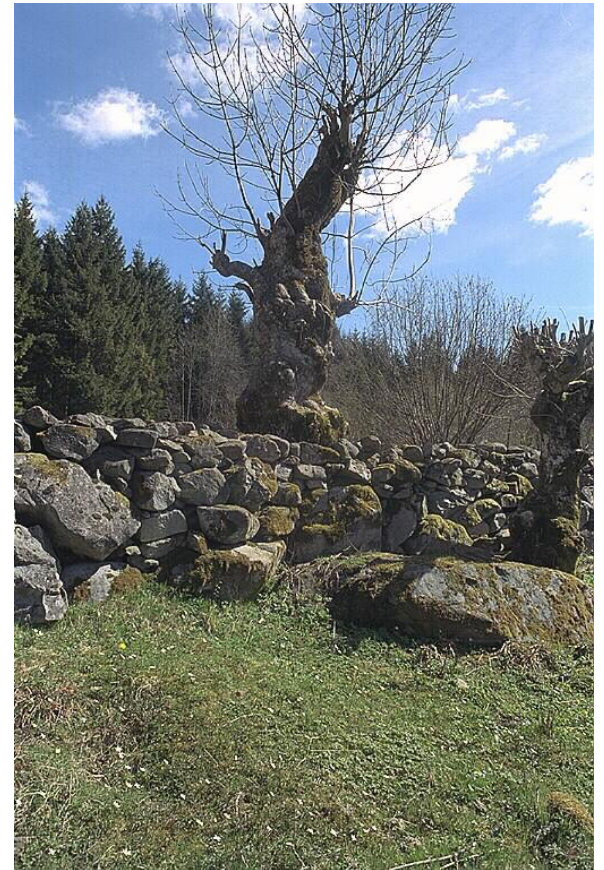

Så når vi målen för kulturmiljöer i odlingslandskapet!

Pågående studie 2016-2017.

Syftet är att:

- fördjupa analysen av de fyra utvecklingsområdena och att
- lämna förslag inför kommande landsbygdsprogram.

Urvalet av ersättningsberättigade landskapselement i tidigare landsbygdsprogram

Bakgrund:

- Skälen bakom urvalet?
- Hur fungerade skötselöreskrifterna i relation till andra mål, till exempel biologisk mångfald?
- För- och nackdelar?

Förutsättningar för ett regionalt perspektiv i urvalet av ersättningsberättigade miljöer

Regionalt särpräglade odlingslandskap

Kan regionala perspektiv öka måluppfyllnad och delaktighet?

Nackdelar?

Jordbrukets bidrag till landsbygdens utveckling?

Tendenser bland andra EU-medlemsstater?

Hur ser länsstyrelserna på förutsättningarna?

Tydligare mål och återkoppling till brukaren

Prissättningen sker utifrån efterfrågad samhällsnytta istället för kostnad?

Dvs högre ersättning för skötsel av prioriterade kulturmiljöer?

Utbetalning av ersättningen bygger på att efterfrågade resultat uppnåts?

Stärkta förutsättningar för ett landskapsperspektiv

Stimulera samverkan i skötseln av efterfrågade kvaliteter inom större landskapsutsnitt?

Landskapselement men kanske även ängs- och hagmarker?

Fler aktörer ta del av ersättningar för landskapsvård?

Parallella studier med starka samband

Jordbruksverkets pilotstudie om resultat och värdebaserade ersättningar

Naturvårdsverkets studie av ekologiska fokusarealer och ekosystemtjänster

Tack!

Namn

michael.frisk@raa.se

www.raa.se